

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů k tématu „Budoucnost SZP do roku 2020: Řešení problémů v oblasti potravin a přírodních zdrojů a územní problematiky“

KOM(2010) 672 v konečném znění

(2011/C 132/11)

Zpravodaj: **pan CHIRIACO**

Dne 18. listopadu 2010 se Komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Budoucnost SZP do roku 2020: Řešení problémů v oblasti potravin a přírodních zdrojů a územní problematiky

KOM(2010) 672 v konečném znění.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 28. února 2011.

Na 470. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. března 2011 (jednání dne 16. března), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 197 hlasy pro, 26 hlasů bylo proti a 17 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV kladně hodnotí obsah a návrhy Komise a bere na vědomí, že do sdělení bylo začleněno mnoho připomínek, které formuloval v předchozích stanoviscích. EHSV žádá Komisi, aby lépe objasnila stávající vztahy mezi cíli, nástroji a finančními zdroji společné zemědělské politiky po roce 2013. Reforma SZP musí být provedena tak, aby byla zajištěna ziskovost zemědělství a spravedlivý příjem pro zemědělce v celé EU.

1.2. Prvořadým úkolem SZP je zhodnotit úlohu zemědělců jako producentů potravin každodenní spotřeby a stále rostoucí měrou i zelené a udržitelné energie. Zemědělství a lesnictví musí navíc ještě významněji přispět k udržitelnému řízení přírodních zdrojů tím, že poskytnou konkrétní odpověď na významné otázky boje proti změně klimatu, nedostatku vody, ochrany životního prostředí a biologické rozmanitosti⁽¹⁾ a územního rozvoje.

1.3. EHSV se shoduje s návrhem na překonání historické referenční hodnoty pro stanovení výše podpory a zdůrazňuje význam přímých plateb v rámci společné zemědělské politiky pro zachování evropského modelu zemědělství. Představují zcela zásadní kompenzaci za vysoké standardy v EU vyžadované společností a odměnu za zemědělské služby, jež nejsou na

trhu honorovány, a i nadále rovněž chrání před riziky a zajišťují zemědělcům příjmy na stále méně stabilních trzích. Zboží a veřejné služby dodávané společností podle EHSV znamenají udržitelný rozvoj, ochranu životního prostředí, vitalitu venkovských oblastí, snižování chudoby, zajišťování potravin, ochranu pracovních míst a ochranu spotřebitele.

1.4. EHSV má kromě toho za to, že je zásadně důležité, aby tento přezkum nerozvrátil cíle a mechanismy fungování SZP určené k podpoře subjektů v zemědělském a potravinovém řetězci a v oblasti životního prostředí v rámci dlouhodobé a střednědobé agendy. EHSV v této souvislosti považuje za vhodné stanovit dostatečně dlouhé přechodné období, které bude v souladu s délkou trvání nového finančního období, jež skončí v roce 2020, aby se zemědělci, zejména ti, kteří investovali za stávajících podmínek, mohli přizpůsobit ukončení používání historické referenční hodnoty při určování hodnoty jednotné platby. Co se týče nových členských států, Výbor připomíná, že období pro upuštění od zjednodušeného režimu jednotné platby na plochu skončí v roce 2013. EHSV nakonec žádá o potvrzení pružného státního a regionálního nástroje typu článku 68⁽²⁾, jenž by sloužil k poskytování různých forem specifické podpory a k zajištění celkové koordinace s pravidly druhého pilíře, organizací trhu s ovocem a zeleninou a s podpůrnými opatřeními.

⁽¹⁾ KOM(2010) 548 v konečném znění – Hodnocení provádění akčního plánu EU pro biologickou rozmanitost v roce 2010.

⁽²⁾ Nařízení Rady (ES) č. 73/2009 ze dne 19. ledna 2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a zrušuje nařízení (ES) č. 1782/2003 (Úř. věst. L 30, 31.1.2009, s. 16).

1.5. EHSV souhlasí s cílem omezit poskytování podpory SZP pouze na aktivní zemědělce a propagovat evropský model zemědělství prostřednictvím opatření jak z prvního, tak z druhého pilíře. Všechny platby v rámci prvního a druhého pilíře musí být určeny na řešení sociálních, environmentálních a ekonomických problémů. V této souvislosti EHSV vyzývá Komisi, aby předložila definici aktivního zemědělce, kterou by bylo možno používat na celém území Unie. EHSV navrhuje, aby definice aktivního zemědělce zohledňovala tyto požadavky: výrobu zemědělských výrobků a jejich uvádění na trh i prostřednictvím přímého prodeje na místních trzích a vytváření společensky prospěšných veřejných statků a služeb.

1.6. EHSV se domnívá, že politické rozhodnutí Evropské rady zaručit podmínky pro zemědělství v celé EU musí být nadále výslovným cílem reformy SZP. EHSV považuje za vhodné, aby nebyla zrušena podpora zemědělcům působícím v oblastech znevýhodněných z hlediska přírodního a klimatického, která je poskytována v rámci druhého pilíře. Dodatečná podpora na plochu pro zemědělce ve znevýhodněných oblastech může zabránit rušení zemědělské produkce na území EU a přispět k cíli zajišťování dodávek potravin. EHSV žádá, aby Komise co nejrychleji zveřejnila svůj návrh přezkumu kritérií pro vymezení jiných znevýhodněných oblastí (přechodných oblastí), aby bylo možno provést patřičnou konzultaci se všemi zúčastněnými subjekty.

1.7. EHSV souhlasí s přijetím „stropu“ plateb, který bude třeba používat v závislosti na zemědělské struktuře konkrétní země nebo konkrétního regionu. EHSV navrhuje zohledňovat při používání stropu náročnost práce v podniku (odměňované i neodměňované pevným platem), a to i s ohledem na práci zemědělce. Ospravedlní se tak, i ze sociálního hlediska, využívání hospodářských zdrojů na fungování SZP. EHSV se dále domnívá, že je třeba vzít v úvahu specifickou povahu podniků tvořených družstvy a sdruženími zemědělců, a rozdělit platbu mezi všechny členy.

1.8. Nová SZP si bude muset zvolit za prioritu zajistit konkurenceschopné a inovativní zemědělství a potravinářský průmysl v EU, jež by přispěly ke zlepšení socioekonomických podmínek pracovníků v zemědělství, jejich zaměstnanosti a bezpečnosti a při udělování podpory plně respektovat sociální doložky a brát zvláštní zřetel na dodržování zákonů a pracovních smluv.

1.9. Komise musí vyjasnit používání ekologické složky přímé platby a předložit konečné posouzení dopadů tohoto návrhu na stávající environmentální programy v rámci druhého pilíře. EHSV vyzývá Komisi, aby zvažila případná alternativní opatření. Jedním z návrhů by mohlo být podřídit vyplácení ekologické složky přímé platby povinné účasti na určitých zemědělsko-environmentálních opatřeních se skutečným vlivem na plochu

za předpokladu, že by finanční pobídky plně pokrývaly největší náklady a byrokratické postupy by byly omezeny na minimum. Komise by za tímto účelem měla vytvořit seznam odpovídajících opatření, z nichž by si zemědělci mohli zvolit ta, která budou nejlépe vyhovovat jejich konkrétním podmínkám. Bude nutné, aby se daná opatření prováděla strukturovaně na regionální úrovni, aby měla pozitivní dopad na příjem.

1.10. EHSV má za to, že není možné provést účinnou reformu SZP po roce 2013 bez jasných informací ohledně rozhodnutí přijatých v souvislosti s výší a složením rozpočtu EU. EHSV se nicméně domnívá, že je třeba zaručit alespoň potvrzení výše části rozpočtu, kterou EU až dosud vyčleňovala na SZP.

1.11. EHSV upozorňuje na skutečnost, že další otevření zemědělských trhů EU povede k ještě větším konkurenčním tlakům a výrobní ceny budou stále více ovlivňovány nestálostí mezinárodních trhů. EHSV se obává, že s pomocí stávajících nástrojů nelze zajistit dostatečnou stabilizaci trhů. To musí být při nadcházejícím přezkumu zohledněno nejen v novém zaměření přímých plateb, ale i při změnách v nástrojích na stabilizaci trhů.

2. Shrnutí sdělení

2.1 Cíle společné zemědělské politiky (SZP)

2.1.1 Podle Evropské komise bude muset SZP po roce 2013 přispět k následujícím cílům ⁽³⁾:

- efektivní produkce potravin;
- udržitelné řízení přírodních zdrojů a boj proti změně klimatu;
- zachování územní rovnováhy a rozmanitosti venkovských oblastí.

2.2 Nástroje budoucí SZP

2.2.1 Podle Komise jsou hlavním nástrojem podpory evropského zemědělství i nadále přímé platby oddělené od produkce (základní přímé platby oddělené od produkce vyplácené ve stejné výši všem výrobcům daného regionu či státu). S cílem

⁽³⁾ Tisková zpráva Evropské komise IP/10/1527 ze dne 18. listopadu 2010.

zlepšit jejich účinnost a spravedlivost se předpokládá přechod od historicky zavedených plateb k pevné a jednotné platbě na plochu (základní platba). Rozdílné hospodářské a přírodní podmínky v různých regionech EU, kterým jsou zemědělci vystaveni, však vyžadují spravedlivé rozdělování přímých plateb. Základem této platby budou převoditelné nároky, které je třeba aktivovat na zemědělské ploše na základě splnění požadavků podmíněnosti, jež budou muset být zjednodušeny a začleněny do cílů rámcové směrnice o vodě. Navrhuje se zvážit zavedení horní hranice pomoci pro jednotlivý podnik („zavedení stropu“), jehož dopady by mohly být zmírněny v závislosti na úrovni zaměstnanosti.

2.2.2 Podle Komise bude SZP po roce 2013 muset stanovit další dva druhy přímých plateb určených na stimulaci ekologičtějšího zemědělství (*ekologizace přímých podpor*): 1) platbu na hektar, která se použije v celé EU a bude poskytována výměnou za to, že zemědělci na sebe vezmou zemědělsko-environmentální závazky, které půjdou nad rámec základní podmíněnosti (stálé pastviny, střídání plodin a ekologické vynětí půdy z produkce atd.); 2) další platbu na plochu určenou pro zemědělce provozující činnost ve znevýhodněných oblastech nebo v oblastech se specifickými přírodními omezeními, která bude poskytována zároveň s podporou z druhého pilíře SZP.

2.2.3 Z přímých plateb oddělených od produkce jsou stanoveny některé výjimky. V některých regionech a u některých konkrétních typů produkce se předpokládá možnost poskytovat v rámci určitých finančních limitů podporu vázanou na produkci. Pro drobné zemědělce je stanoven specifický zjednodušený systém podpory, aby nedocházelo ke ztrátám pracovních míst ve venkovských oblastech. V reakci na kritiku Evropského účetního dvora, pokud jde o mechanismy fungování přímých plateb, se navrhuje zaměřit podporu jen na aktivní zemědělce.

2.2.4 Podle Komise je nezbytné stanovit zachování některých tržních opatření. Tyto nástroje musí být možné aktivovat v krizových situacích jako prvky, s jejichž pomocí lze proti těmto mimořádným situacím bojovat. Navrhuje se zejména prodloužení období intervence, použití ochranné doložky a soukromého skladování i na další produkty a konečně posílení kvality kontrol. V této souvislosti Komise oznamuje předložení návrhů na stabilizaci trhu s mlékem a zdůrazňuje potřebu uvažovat o budoucnosti odvětví cukru. SZP po roce 2013 stanoví kromě jiného i specifická opatření týkající se fungování potravinového řetězce a zlepšení schopnosti zemědělců uzavírat smlouvy.

2.2.5 Celková struktura SZP bude podle Komise nadále spočívat na dvou pilířích. Podpora poskytovaná prostřednictvím politiky rozvoje venkova bude muset být v souladu se strategií Evropa 2020 z velké části určena na konkurenceschopnost, na inovace, na boj proti změně klimatu a na životní prostředí. Z tohoto pohledu je v rámci druhého pilíře stanoveno zavedení

nástrojů určených k řízení rizik, které budou členské státy moci používat, aby zajistily stabilizaci zemědělské produkce a příjmů v zemědělství.

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV bere na vědomí, že Komise ve sdělení přijala následující připomínky, které formuloval v předchozích stanoviscích⁽⁴⁾:

— nezbytnost spravedlivého rozdělení zdrojů mezi členské státy;

— nutnost překonat historickou referenční hodnotu, co se týče vyčíslení hodnoty nároků na jednotnou platbu;

— zavedení ekologické složky jednotné platby, aby bylo možné čelit novým výzvám, zejména co se týče klimatických změn, obnovitelné energie, hospodaření s vodními zdroji a biologické rozmanitosti⁽⁵⁾, aby byla více propojena pomoc poskytovaná na zboží a služby dodávané zemědělci společnostmi, za které nedostávají obvyklou tržní odměnu, a aby zemědělci, kteří působí v oblastech, pro něž jsou typické znevýhodněné klimatické a přírodní podmínky, získali náhradu za zvýšené náklady;

— nezbytnost vyhradit přímé platby pouze aktivním zemědělcům za pomoci opatření, která zohlední existující a vytvořená pracovní místa v každém podniku, a to především s ohledem na intenzitu práce odměňované platem a práce neodměňované platem, včetně zemědělských a lesnických prací odvedených smluvním dodavatelem.

3.2 Ve stanovisku NAT/449 k tématu Reforma společné zemědělské politiky v roce 2013 EHSV vyzval „Komisi, Radu a Evropský parlament, aby nejprve jednoznačně stanovily cíl SZP a poté nezbytné nástroje k jeho dosažení a uvolnily potřebné finanční prostředky“. EHSV poukazuje na to, že Komise ve znění sdělení nesleduje stejnou logickou posloupnost. EHSV proto žádá, aby Komise lépe objasnila stávající vztahy mezi cíli, nástroji a finančními zdroji společné zemědělské politiky po roce 2013.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV *Reforma společné zemědělské politiky v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 5.6.11).

⁽⁵⁾ Rozhodnutí Rady ze dne 19. ledna 2009, kterým se mění rozhodnutí 2006/144/ES o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova – programové období 2007 až 2013 (Úř. věst. L 30, 31.1.2009, s. 112).

3.3 Cíle

3.3.1 EHSV ve stanovisku NAT/449 připomněl, že „SZP po roce 2013“ musí být určována „evropským modelem zemědělství, který musí být založen na zásadách potravinové suverenity, udržitelnosti a reálných potřeb zemědělců a spotřebitelů“. Úmyslem EHSV je ukázat hlavní cíle, jimiž se musí SZP inspirovat:

- přispět ke kvantitativnímu i kvalitativnímu zabezpečení zásobování potravinami na evropské i světové úrovni ⁽⁶⁾;
- podílet se na stabilizaci trhů ⁽⁷⁾ zejména tím, že se zabrání přílišným výkyvům cen zemědělských výrobků;
- podpořit příjmy evropských zemědělců, které jsou nižší než příjmy subjektů v jiných odvětvích evropského hospodářství ⁽⁸⁾;
- přispět k tvorbě systému obchodních pravidel, která umožní zachovat evropský zemědělsko-potravinářský model a předejít narušením hospodářské soutěže;
- umožnit, aby zemědělci znovu získali tržní sílu srovnatelnou s obchodními subjekty, zejména pokud jde o organizovanou velkodistribuci ⁽⁹⁾;
- podporovat udržitelné využívání zdrojů, zachování přírodních stanovišť a biologické rozmanitosti, čímž se zvýší význam zemědělství a lesnictví v boji proti změně klimatu ⁽¹⁰⁾;
- podporovat výrobu místních kvalitních produktů a jejich uvádění na trh ve venkovských oblastech prostřednictvím podpory alternativních způsobů distribuce ⁽¹¹⁾;
- vytvořit právní podmínky pro řízení krátkých a transparentních řetězců zemědělci;

⁽⁶⁾ Stanovisko EHSV *Budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 66, odstavec 2.3).

⁽⁷⁾ Stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 5.2) a stanovisko EHSV *Kontrola stavu a budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 44, 16.2.2008, s. 60, odstavec 7.4.2.).

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 3.7).

⁽⁹⁾ Stanovisko EHSV *Lepší fungování potravinového řetězce v Evropě* (Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 145, odstavec 3.6).

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 4.7).

⁽¹¹⁾ Stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 5.5.15).

— propagovat, s ohledem na strategii Evropa 2020, vzdělávání a inovace (inteligentní růst), rozvoj obnovitelných zdrojů energie (udržitelný růst) a posílení potenciálu zaměstnanosti ve venkovských oblastech (růst podporující začlenění) za dodržování osvědčených postupů v oblasti zaměstnanosti, smluv a sezónního zaměstnání v zemědělství v Unii i mimo ni.

3.3.2 Téma zajišťování potravin za rozumné ceny zůstává pro zemědělství EU přednostním cílem v souvislosti s celosvětovým scénářem, který se vyznačuje demografickým tlakem a nárůstem spotřeby, na něž bude třeba dát politickou a strategickou odpověď v podobě rozvoje a celosvětového zajišťování potravin.

3.3.3 EHSV se domnívá, že evropští zemědělci mají zájem na docílení „spravedlivého příjmu z prodeje svých produktů na trhu a ocenění společenských služeb, které v rámci evropského modelu zemědělství poskytují“ ⁽¹²⁾. SZP se tedy nemůže omezit na rozdělování finančních prostředků. EHSV v této souvislosti žádá Komisi, aby objasnila, jak bude nová SZP řešit problém stabilizace trhů a zejména jaká nabídne řešení problému zemědělských cen a příjmů zemědělců.

3.3.4 Evropská zemědělská politika a politiky rozvoje venkova se musí zaměřit na inovace a na konkurenceschopnost. EHSV se domnívá, že je třeba posílit příspěvek rozvoje venkova a politik EU v oblasti lesnictví k zachování biologické rozmanitosti, k ukládání uhlíku, k výrobě energie a k jejím úsporám, k odborné přípravě, k propagaci potravinářských výrobků a k vyváženému územnímu rozvoji. Rozvoj venkova může vytvářet příležitosti k novému podnikání a k větší zaměstnanosti ve venkovských oblastech a podporovat diverzifikaci příjmových příležitostí v zemědělství. Je dále nutné připomenout, že jednou z hlavních ekonomických činností ve venkovských oblastech jsou činnosti spojené s výrobou potravinářských výrobků. V této souvislosti by se při rozvoji venkova nemělo zapomínat na podporu zemědělsko-potravinářských podniků ve venkovských oblastech, které spolu se zemědělci vyvíjejí činnost v oblasti výzkumu a vývoje, odborné přípravy, inovací a podpory vývozu, a podniků zapojených do iniciativ spolupráce mezi podniky (např. společné podniky) s cílem posílit jejich konkurenceschopnost na trhu.

3.3.5 EHSV připomíná, že volatilita cen na zemědělských trzích, ačkoliv je endemickým problémem tohoto sektoru, se v posledních letech zvýšila následkem několika faktorů, mj. extrémních meteorologických podmínek, cen energie, spekulací a zvýšení světové poptávky v důsledku rostoucího počtu obyvatel. EHSV v této souvislosti připomíná, že ceny zemědělských výrobků po výrazném růstu v období 2006–2008 a následnému postupnému poklesu začaly v posledních měsících opět stoupat. EHSV se domnívá, že tyto extrémní výkyvy

⁽¹²⁾ Stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 5.3).

cen zemědělských výrobků mají negativní důsledky jak pro výrobce, tak pro spotřebitele. Kromě toho se EHSV obává, že se i v EU budou nezemědělské investoři častěji snažit skupovat půdu pro investiční a spekulativní účely, což určitě není v souladu s evropským modelem zemědělství.

3.3.6 V nové SZP by se mělo propagovat a podporovat další zapojování lidí, zejména mladých, do zemědělství. Jedním z důvodů pro to je zajištění budoucnosti evropského zemědělství. Generační obměna je v zemědělství důležitá vzhledem k tomu, že pouze 7 % evropských zemědělců je mladších 35 let a že v některých členských státech je situace ještě kritičtější. Každý třetí vlastník v EU-27 je v současnosti starší 65 let a mnoho z nich odejde v nadcházejících letech do důchodu. V této souvislosti je třeba, aby SZP přispěla k provádění celoevropské politiky zapojování lidí do zemědělství a současně k provádění ambiciózní a doplňkové politiky zaměstnanosti v zemědělství.

3.4 Nástroje

3.4.1 EHSV zdůrazňuje význam přímých plateb SZP pro zachování evropského modelu zemědělství. Vyplácení přímých plateb podporuje ve skutečnosti evropské zemědělce, kteří nabízejí veřejné statky a služby s vysokou hodnotou pro společnost, ale nejsou patřičně odměňováni cenami, jež se tvoří na zemědělsko-potravinářských trzích.

3.4.2 Je nezbytné zjednodušit způsoby fungování nástrojů nové SZP, zejména jednotné platby. EHSV souhlasí s nutností zjednodušit povinnosti v rámci podmíněnosti v oblasti životního prostředí a žádá o racionalizaci systému kontrol a souvisejících postupů snižování plateb. EHSV uvádí, že způsoby přístupu k ekologizaci přímých plateb by měly usnadnit a podpořit dostupnost podpory v rámci SZP pro jednotlivé podniky. V tomto ohledu, a i s ohledem na možné rozšíření podmíněnosti (např. rámcová směrnice o vodě), EHSV žádá, aby Komise pečlivě posoudila dopad tohoto opatření a stanovila prováděcí postupy, které s sebou nepřinesou další komplikace pro zemědělce.

3.4.3 EHSV souhlasí se zásadou, podle níž budou základní platby stanovované na regionální úrovni povinně souviset s určitými ekologickými parametry. Již probíhající diskuse ukazují, že by mohlo být obtížné rozlišit ekologickou složku prvního pilíře (ekologickou složku přímé platby) od zemědělsko-environmentálních opatření druhého pilíře.

3.4.4 EHSV souhlasí se zavedením nového kritéria stanovení výše přímé platby. V tomto ohledu EHSV navrhuje uvažovat

o stanovení referenčního území pro stanovení základní součásti přímé platby (na úrovni EU, vnitrostátní nebo regionální). EHSV dále navrhuje ověřit možnost podřídit část přímé platby míře využívání pracovních sil a používání dalších osvědčených postupů v zájmu konkurenceschopnosti, zaměstnanosti a inovací.

3.4.5 EHSV souhlasí s rozhodnutím zavést jednoduchý specifický režim podpor pro drobné zemědělce. EHSV v této souvislosti žádá Komisi, aby vyjasnila požadavky, které budou stanoveny v rámci definice drobného zemědělce. EHSV zejména vyzývá k tomu, aby byly zohledněny specifické strukturální rozdíly, jež charakterizují zemědělství v jednotlivých členských státech.

3.4.6 EHSV si klade otázky ohledně dopadů procesu přizpůsobení stávajících tržních nástrojů (zaručené ceny, cla, vývozní dotace, veřejné skladování, kvóty, rezervy atd.). EHSV v této souvislosti zdůrazňuje, že záchranné sítě nejsou samy o sobě schopny zajistit stabilizaci trhů se zemědělskými výrobky a vyřešit zejména problémy v mlékařském průmyslu⁽¹³⁾. Z hlediska posílení postavení zemědělských výrobců v hodnotovém řetězci a řešení nestability cen a přílišné síly organizované velkodistribuce na trhu považuje EHSV za vhodné, aby byly v rámci SZP po roce 2013 přijaty specifické nástroje řízené přímo zemědělskými výrobci nebo jejich zástupci s cílem soustředit nabídku a zlepšit obchodní vztahy za použití opatření a nástrojů, které již byly vyzkoušeny v rámci některých společných organizací trhů.

3.4.7 EHSV vyzývá k posílení kroků stanovených v SZP, které slouží ke zhodnocení a k propagaci místních a kvalitních zemědělsko-potravinářských výrobků na evropském trhu a na trzích ve třetích zemích, a to i z pohledu lepšího fungování zemědělsko-potravinářských řetězců, lepší znalosti škály potravinářských výrobků vyráběných v EU a za účelem plnění požadavků spotřebitelů a otevření nových trhů v zahraničí. V tomto smyslu má EHSV zájem na zavedení řádných způsobů označování zemědělských výrobků, a to i z toho důvodu, aby bylo vyhověno vzrůstající poptávce po informacích a po transparentnosti ze strany společnosti.

3.4.8 EHSV připomíná, že v EU se nachází více než 40 milionů nemajetných osob, které nemají dostatečný přísun potravy. V této souvislosti vyzývá Komisi, aby dala podnět k distribuci potravin nejchudším osobám v Unii tak, jak to podporuje SZP.

⁽¹³⁾ Stanovisko EHSV *Kontrola stavu a budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 44, 16.2.2008, s. 60, odstavce 7.4.13 až 7.4.15) a stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavec 5.5.9).

3.4.9 Rozvoj venkova může být přínosem pro potřeby odvětví a venkovských oblastí. EHSV považuje za vhodné zachovat stávající uspořádání SZP, podle něhož se rozlišují dva pilíře, a podpořit nové uspořádání pravomocí v každém z těchto dvou pilířů a větší doplňkovost podporovaných opatření⁽¹⁴⁾.

3.4.10 Ve smyslu „evropského modelu zemědělství“ je významným úkolem SZP udržet zemědělskou produkci na celém území EU. EHSV v této souvislosti vyzdvihuje mimořádný význam opatření pro znevýhodněné oblasti, která jsou součástí politiky rozvoje venkova. Osvědčená opatření, jako jsou zejména kompenzace za přírodní a klimatická znevýhodnění, by každopádně měla být v zájmu co největší kontinuity uplatňována i nadále.

3.5 Rozpočet EU a finanční zdroje SZP

3.5.1 EHSV má za to, že cíle, jež moderní společnost přisuzuje evropskému zemědělství, jsou velmi ambiciózní a náročné. Vyžadují, aby v budoucnosti nadále existovala SZP s účinnými prostředky na dosažení stanovených cílů, s účinnými aplikačními systémy a s odpovídajícími finančními prostředky⁽¹⁵⁾. Kromě toho je naprosto nezbytné začlenit SZP do všech ostatních politik Unie (podniky, opatření v oblasti klimatu, mezi-odvětvové politiky, hospodářství, finance a daně, práce a sociální věci, energetika a přírodní zdroje, životní prostředí, spotřebitelé a zdraví, vnější vztahy a zahraniční věci, regionální politika a místní rozvoj, věda a technologie).

3.5.2 EHSV se domnívá, že při diskusi o SZP do roku 2020 je třeba vzít v úvahu skutečnost, že vzhledem k finančnímu výhledu bude bez rozpočtových úprav jen stěží možné dosáhnout cílů, které jsou pro budoucí SZP stanoveny ve sdělení, a hájit evropský model zemědělství.

3.5.3 EHSV tvrdí, že reforma SZP po roce 2013 je příležitostí k diskusi o přerozdělení finančních zdrojů jak z prvního, tak z druhého pilíře. Je třeba vyřešit zejména problém nerovnováhy v rozdělení zdrojů SZP na vnitrostátní úrovni, která poškozuje zejména nové členské státy. V této souvislosti je vzhledem k překonání historické referenční hodnoty potřeba najít nové kritérium pro definici vnitrostátní horní hranice přímých plateb, která bude stanovena pro každý členský stát. V tomto smyslu EHSV z pragmatického hlediska a vzhledem k odlišným podmínkám v členských státech vyzývá

k zohlednění dalších kritérií, nejen kritéria vnitrostátní plochy zemědělské půdy. Ke zhodnocení přínosu zemědělství k územnímu rozvoji⁽¹⁶⁾ by mohlo sloužit zejména přijetí kritérií životních nákladů, zaměstnanosti, přidané hodnoty a rozdílů v agroklimatických podmínkách a ve výrobních nákladech.

3.5.4 EHSV souhlasí s rozhodnutím Komise nezavádět žádné formy vnitrostátního spolufinancování opatření v rámci prvního pilíře. Pokud jde o druhý pilíř, EHSV považuje za vhodné potvrdit nutnost vnitrostátního spolufinancování opatření na rozvoj venkova. EHSV považuje rovněž za nezbytné podněcovat k úvahám o dosud přijatých rozhodnutích o rozsahu vnitrostátního spolufinancování rozvoje venkova, abychom si uvědomili rozpočtové problémy mnoha členských států a abychom podpořili lepší organizaci investičních výdajů na vnitrostátní úrovni⁽¹⁷⁾.

4. Konkrétní připomínky

4.1 EHSV vyzývá k úvahám o možné revizi právních předpisů Unie v oblasti konkurenceschopnosti uplatňovaných v zemědělsko-potravinářském odvětví za účelem zlepšení mechanismů fungování zemědělsko-potravinářských odvětví a opětovného nastolení rovnováhy tržní síly mezi subjekty potravinového řetězce, zejména ve vztahu k distribuci.

4.2 EHSV souhlasí s posílením nástrojů řízení rizik, používaných v rámci SZP. EHSV se domnívá, že tyto nástroje by měly přispět ke snížení fluktuací příjmů a nestability na trzích. Posílení pojišťovacích nástrojů a vytváření vzájemných fondů by zemědělcům mělo pomoci čelit zdravotním a klimatickým rizikům, která v blízké budoucnosti nevyhnutelně porostou. EHSV připomíná vážnou krizi, která zasáhla světové finanční instituce, a žádá proto Komisi, aby co nejrychleji vyjasnila prováděcí předpisy, které budou přijaty pro používání těchto nástrojů. EHSV pochybuje o možnosti začlenit řízení rizik do druhého pilíře a zdůrazňuje, že povinnost vnitrostátního spolufinancování může členské státy odradit od používání těchto nových nástrojů.

4.3 EHSV pozorně zkoumá návrh Komise na podporu alternativních distribučních kanálů za účelem zhodnocení místních zdrojů prostřednictvím opatření na šíření a sjednocení praxe přímého prodeje a místních trhů v rámci druhého pilíře. EHSV má za to, že tyto alternativní obchodní postupy by měly být podporovány i tím, že bude *ad hoc* stanoven předpísovaný rámec Unie.

⁽¹⁴⁾ Stanovisko EHSV *Budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 66, odstavec 4.3).

⁽¹⁵⁾ Stanovisko EHSV *Budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 66, odstavec 2.5).

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV *Reforma SZP v roce 2013* (Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35, odstavce 5.7.4, 5.8.4 a 5.8.5).

⁽¹⁷⁾ Stanovisko EHSV *Kontrola stavu a budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 44, 16.2.2008, s. 60, odstavec 7.6.11).

4.4 EHSV si přeje, aby byla znovu zahájena a s pozitivními výsledky ukončena jednání ve WTO, a připomíná dopady z hlediska dalšího otevření zemědělských trhů, které budou možná mít obchodní dohody, zejména se zeměmi Mercosur, na efektivní fungování SZP⁽¹⁸⁾. EHSV chce v této souvislosti zdůraznit, že se tak zvýší konkurence a volatilita zemědělských cen na mezinárodních trzích, což je třeba vzít při reformě SZP v úvahu, a to jak při změně nástrojů stabilizace trhu, tak při udávání nového směru nástroje přímých plateb. Na druhé straně může mezinárodní obchod velkou měrou přispět k dostupnosti potravin, ke zvýšení jejich kvality a k rozšíření škály potravinářských výrobků na trhu⁽¹⁹⁾. EHSV připomíná, že evropští zemědělci se ve srovnání s mimoevropskými nacházejí v nevýhodné situaci kvůli povinným unijním výrobním normám. EHSV požá-

duje posílení systémů kontrol dovážených surovin, které musí splňovat požadavky uplatňované na evropské výrobky, jinak půjde nejen o určité formy nekalé soutěže a o sociální dumping, ale bude to mít i vážné dopady na kvalitu zemědělské a potravinářské výroby.

4.5 EHSV vyzývá Komisi, aby přijala opatření potřebná k řešení deficitu produkce bílkovinných krmných plodin, který je příznačný pro evropské zemědělství a který omezuje rozvoj některých výrobních oborů v Unii. EHSV v této souvislosti pozorně sleduje realizaci činností na zvýšení synergie mezi zemědělsko-energetickými programy a opatřeními na podporu produkce rostlinných bílkovin v Evropě.

V Bruselu dne 16. března 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁸⁾ Stanovisko EHSV *Kontrola stavu a budoucnost SZP po roce 2013* (Úř. věst. C 44, 16.2.2008, s. 60, odstavec 7.4.9.).

⁽¹⁹⁾ KOM(2010) 127 v konečném znění – Rámec politiky EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při zabezpečování potravin.

PŘÍLOHA

ke stanovisku Výboru

Následující pozměňovací návrhy, které obdržely alespoň jednu čtvrtinu odevzdaných hlasů, byly během rozpravy zamítnuty:

Odstavec 1.5 Vyškrtnout poslední větu

„EHSV souhlasí s cílem omezit poskytování podpory SZP pouze na aktivní zemědělce a propagovat evropský model zemědělství prostřednictvím opatření jak z prvního, tak z druhého pilíře. Všechny platby v rámci prvního a druhého pilíře musí být určeny na řešení sociálních, environmentálních a ekonomických problémů. V této souvislosti EHSV vyzývá Komisi, aby předložila definici aktivního zemědělce, kterou by bylo možno používat na celém území Unie. EHSV navrhuje, aby definice aktivního zemědělce zohledňovala tyto požadavky: výrobu zemědělských výrobků a jejich uvádění na trh i prostřednictvím přímého prodeje na místních trzích a vytváření společensky prospěšných veřejných statků a služeb.“

Výsledek hlasování

hlasů pro: 74
hlasů proti: 125
zdrželo se hlasování: 29

Odstavec 1.7 Vyškrtnout celý odstavec a nahradit následovně

„EHSV souhlasí s přijetím stropu plateb, který bude třeba používat v závislosti na zemědělské struktuře konkrétní země nebo konkrétního regionu. EHSV navrhuje zohledňovat při používání stropu náročnost práce v podniku (odměňované i neodměňované pevným platem), a to i s ohledem na práci zemědělce. Ospravedlní se tak, i ze sociálního hlediska, využívání hospodářských zdrojů na fungování SZP. EHSV se dále domnívá, že je třeba vzít v úvahu specifickou povahu podniků tvořených družstvy a sdruženími zemědělci, a rozdělit platbu mezi všechny členy. EHSV nemůže akceptovat zavedení horní hranice podpory. Se všemi zemědělci musí být zacházeno stejně, bez ohledu na velikost či právní formu jejich zemědělského podniku. EHSV proto bude považovat jakoukoli horní hranici za porušení zásady rovného zacházení, protože nelze stanovit společný objektivní základ pro stanovení horní hranice podpory.“

Výsledek hlasování

hlasů pro: 62
hlasů proti: 155
zdrželo se hlasování: 20